

Riigimetsa Majandamise Keskus
rmk@rmk.ee

Teie 14.11.2022 nr 3-1.1/2022/3698- 3

Meie 13.12.2022 nr 6-5/22/20587-4

**Täiendavad selgitused Keskkonnaameti
põllumaade mittemetsastamise ettepaneku kohta
Rapla valla üldplaneeringus**

Esitasite Keskkonnaametile¹ täiendava selgitustaotluse, milles soovite lisaselgitusi Keskkonnaameti edastatud ettepaneku sisu osas Rapla valla koostatavale üldplaneeringule ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandele (11.08.2022 kiri nr 6-5/22/12779-2 Rapla Vallavalitsusele). Edastasime 03.11.2022 kirjaga nr 6-5/22/20587-2 vastused Teie esimesele selgitustaotlusele ning sellest kirjast ajendatult soovite Keskkonnaametilt täiendavaid selgitusi ning põhjendate ka oma seisukohti.

Märgime alustuseks, et Keskkonnaameti seisukoht lähtub eelkõige elurikkuse säilitamise eesmärkidest. Teisalt Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) seisukoht lähtub eeldatavasti sellest, et tõestada metsastamise suurt kasutegurit kliimale. Siiski püüame oma mõtteid ja lähtepunkte veelkord selgitada:

1. Teie soovitus kohaselt püüame võrrelda erinevate muldade osalemist süsiniku sidumises. Võrrelda metsa ja rohumaa taimestiku süsiniku sidumise võimet ei ole mõistlik. Ka muldade võrdlus on keeruline, kuigi selles valdkonnas on üsna palju erinevaid uuringuid tehtud. Tegemist on mullas toimuva paljudest teguritest (mulla tüübist, maa kasutusest, niiskusest, temperatuurist, mükoriisa tüübist, bioloogilistest protsessidest jmt) mõjutatava väga keeruka protsessiga, kus päris tõeseid uurimistulemusi teada saada soovides, oleks vaja teha väga põhjalik metoodikate võrdlus. Selline teaduslik lähenemine ning analüüs pole Keskkonnaameti pädevuses.

Siiski on mitmetes uuringutes leitud, et just mineraalsesse mulla ossa seotav süsinik on kõige püsivam ning just sellist süsinikku esineb rohumaa muldades kõige rohkem². Seega on rohumaad stabiilsemad süsiniku sidujad kui metsad. Soomes tehtud metsamuldade pika perioodiga uuring tõi välja, et metsad toimivad väga hästi mulla süsinikuga rikastajatena metsa vanemas eas (suurema biomassiga metsas), kuid metsa intensiivsel kasutamisel või ka puurinde looduslikul kahjustumisel see võime väheneb³. Rohumaade kasutamine rohumaa ei kahjusta mulla süsiniku sidumise võimet. Õigel moel karjatamine hoopis suurendab seda⁴.

2. Nõustume Teie kirjas toodud väitega, et metsastumine toimub Eestis loodusliku protsessina. Paraku on selle põhjuseks see, et tänapäeval puudub rohumaa säilitamiseks vajalik looduslik fauna. Rohumaad on aga ka meie laiuskraadidel väga ürgsed kooslused ning paljudele liikidele olulised elupaigad, mis vajavad säilitamist⁵.

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 14.11.2022 nr 6-5/22/20587-3 all.

² [Soil organic carbon saturation in cropland-grassland systems: Storage potential and soil quality - ScienceDirect.](#)

³ [Soil carbon stock changes over 21 years in intensively monitored boreal forest stands in Finland - ScienceDirect.](#)

⁴ [Grazing and climate effects on soil organic carbon concentration and particle-size association in northern grasslands | Scientific Reports \(nature.com\).](#)

⁵ [High plant diversity and slow assembly of old-growth grasslands | PNAS.](#)

3. Võrdlete oma kirjas metsandust ja põllumajandust. Nõustume, et intensiivne põllumajandus on suurema keskkonnajäljega kui metsandus, kuid ka intensiivne metsakuivendus ja väga laialdane lageraiel põhinev metsandus on looduskeskkonda kahjustav. Kasutusest väljas olevate põllumaade majandamise all oleme pigem mõelnud nende kasutamist võimalikult keskkonnasäästlikul ning elusloodust toetaval moel, mitte intensiivpõllumajandust.
4. Nõustume täielikult, et metsa kiiremaks taastumiseks lageraiete järgselt on mõttekas teha metsaistutust. Seda tuleks loomulikult kavandada nii, et tulevikus sinna tõesti kujuneks liigirikas, mitmekesise puistuga mets, mitte tiheistutusega monokultuur. Tihedaid kultuurpuistuid on rajatud eesmärgiga puidu kasutamist lihtsustada. Loodetavasti on tänapäeval teistsugune lähenemine metsa kasvatamisele. Jääme aga seisukohale, et igale lagedana püsinud alale ei tohi puid istutada, vaid neid tuleb lagedana hoida, kuna nii saab elurikkust ning elupaikade mitmekesisust säilitada.
5. Toote oma kirjas välja, et karjatamisel on kahjulik mõju kliimale, kuna toimub metaani emissioon. Oleme seisukohal, et rohumaadel kasvatatavate kariloomade puhul ei saa rääkida kiirest süsiniku ja metaani emissioonist, sest suur osa süsinikust seotakse karilooma kehasse ning rohumaal pinnasesse. Mingil määral toimub bakteriaalse lagundamise käigus karilooma seedesüsteemist metaani emissioon, kuid võrreldes muude metaani allikatega, on see väheoluline ning õigel moel karjatades on metaani emissioon võimalik neutraliseerida⁶. Tegelikult aitaks väiksemate rohumaade kasutuselevõtt kaasa roteeruva karjatamise edendamisele, kuna talunikel pole piisavalt selliseid rohumaad, kus loomad saaksid süüa, kuni taastub rohi nende põhikarjamaal⁷.
6. Soovisite teada, kuidas liigirikkus suurendab süsiniku sidumist. Rohumaade taimestiku liigirikkuse seost mulla süsinikusiduvusega on uuritud ja leitud, et liigirikkad rohumaad suudavad süsinikku paremini siduda⁸. Keskkonnaamet oma selgituses püüdis peamiselt välja tuua seda, et elurikkuse säilitamise abil saame kliimamuutustega paremini kohaneda. Liigirikkad, hästi funktsioneerivad ja sidusad ökosüsteemid on ainus võimalus muutuvast kliimast säilitada inimestele elamisväärne keskkond. Kohalike ökosüsteemide toimimine vähendab erinevaid riske, nagu kahjurite invasioonid, muutlik ilmastik, loodushüvede hävimine. Säilitades metsade vahel rohumaade laike, on võimalik suurendada koosluste sidusust ja paremat funktsioneerimist.

Täname Teid aktiivse arutelu tekitamise eest ja loodame, et nüüd ja eelnevalt antud selgitused on piisavad, mõistmaks, et Keskkonnaameti ja RMK arvamused antud teemadel võivadki erinevad olla.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Teadmiseks: Rapla Vallavalitsus (rapla@rapla.ee)

Ilona Lepik 520 1087 (loodushoiutööd)
ilona.lepik@keskkonnaamet.ee

Karl Markus Wahlberg 5885 7049 (keskkonnakorraldus)
karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee

⁶ [Methane and grazing: A broader view | Successful Farming \(agriculture.com\)](#).

⁷ [Taastav põllumajandus loomade karjatamisel - MES nõuandeteenistus \(pikk.ee\)](#).

⁸ [The grassland carbon cycle: Mechanisms, responses to global changes, and potential contribution to carbon neutrality - ScienceDirect](#).